

TRANSPARENCY INFO

Instrumente
Anticorupție
prevenirea conflictelor
de interese

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ROMÂNIA

*Proiect co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul specific
“Prevenirea și Combaterea Infraționalității”. Conținutul acestui material nu
reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.*

În acest număr :

CONTEXT ȘI INSTRUMENTE

Conflictele de interese p. 2

DREPTUL COMUNITAR

Conflicte de interese și incompatibilități p. 5

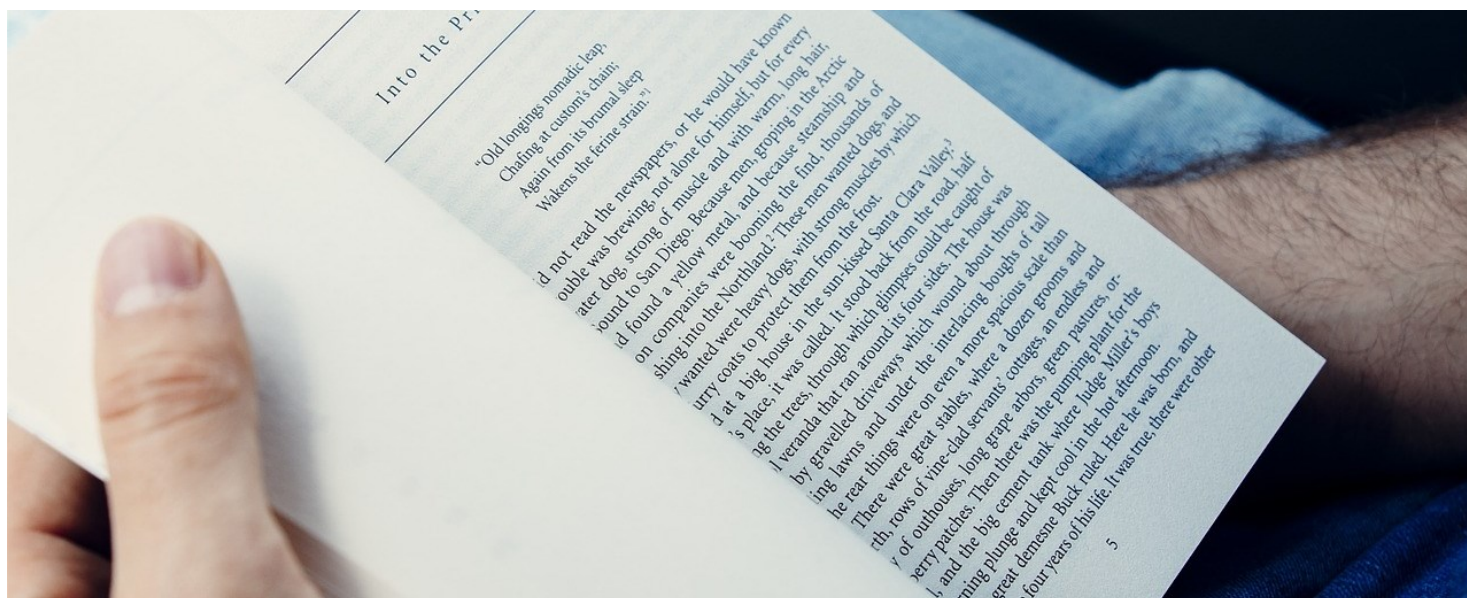
LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ

Prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor europene p. 7

RECOMANDĂRI & REGLEMENTĂRI EUROPENE

Raportul UE Anticorupție - ce arată raportul despre conflictele de interese p. 10

Codul de Conduită pentru parteneriat în gestionarea fondurilor europene p. 11

Conflictele de interese

Identificarea și prevenirea conflictelor de interese reprezintă o parte integrată a luptei împotriva corupției. Prin analiza și evaluarea conflictelor de interese avem un indicator pentru riscurile de corupție, iar prin adoptarea unor măsuri de prevenire a acestor situații putem reduce vulnerabilitățile care permit abuzurile de putere.

Pentru a înțelege conceptul conflictului de interese, ne putem ghida după definiția conceptuală propusă de Transparency International, conform căreia conflictul de interese este „o situație în care o persoană sau entitatea pentru care lucrează această persoană, fie că este vorba despre un guvern, o afacere, un institut de presă sau o organizație a societății civile, are de ales între îndatoririle și obligațiile aferente poziției pe care o deține, pe de o parte, și interesele sale private, pe de altă parte.” (Transparency International 2009) ²

Din cauza relației tot mai strânsă între sectorul public și cel privat și a graniței tot mai fluide între cele două sfere, problema conflictelor de interese crește în amploare și complexitate. Spre exemplu, intră în ecuație probleme precum „politica ușilor turnante” (eng. revolving doors politics), care se referă la persoane care trec din mediul public în cel privat, sau vice-versa, folosindu-și influența dobândită anterior pentru a influența în mod neechitabil procesele decizionale în favoarea noilor interese pe care le servesc.

Prin măsurile pentru sporirea transparenței, implementate atât în sectorul public cât și în cel privat, devine tot mai greu ca situațiile de conflicte de interese să rămână ascunse – un motiv în plus pentru implementarea riguroasă a măsurilor care să aibă ca efect evitarea unor astfel de situații.

Măsurile pentru prevenirea conflictelor de interese sunt obligatorii pentru sectorul public și cel privat deopotrivă, întrucât afectează ambele sfere.

În sectorul de stat, astfel de situații pot conduce la subjugarea funcției și resurselor publice unor interese private, ascunse. În mediul de afaceri, situația poate duce la pierderi economice, distorsionarea concurenței și nu în ultimul rând la pierderea încrederii clienților și acționarilor în urma expunerii acestor probleme.

De altfel, conflictele de interese au fost identificate ca fiind una din problemele majore în guvernarea corporativă, după cum arată Organizația Economică pentru Cooperare și Dezvoltare. Într-o notă mai optimistă însă, tot OECD indică faptul că accesul crescut la informație al societăților în care trăim creează o presiune tot mai mare pentru implementarea măsurilor de evitare a conflictelor de interese.⁴ Regăsim în legislațiile naționale astfel de mecanisme de prevenție, iar în plan internațional există o serie de recomandări pentru prevenirea conflictelor de interese ca măsură integrată de combatere a corupției.

Conflictele de interese sunt una din problemele majore în guvernarea corporativă - OECD

Definiția conflictului de interese

Nu există un consens în plan internațional referitor la definiția conflictului de interese, întrucât această definiție diferă de la stat la stat, în funcție de legislația națională. În legislația României, conflictul de interese este definit în Legea privind transparența în exercitarea funcției publice (Legea 161/2003) ca fiind:

„situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.”

În România, nu există o delimitare clară între conflictul de interese administrativ și cel penal, în Codul Penal fiind definit după cum urmează:

„Art. 301 - (1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii cinci ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la cinci ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică. (2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.”¹

În ceea ce privește sursa conflictelor de interese, Transparency International identifică trei categorii: „angajare concomitentă în sectorul public și privat, parteneriate public-privat, deținere de acțiuni la firme care au relații contractuale sau de reglementare cu guvernul.” (Transparency International 2003, referință în Parlamentul European 2013, p.2)³

Convenția ONU Împotriva Corupției

Convenția ONU Împotriva Corupției ⁵ este un instrument de drept internațional, cu caracter juridic obligatoriu, care a intrat în vigoare în 2005 și prin care statele semnatare sunt obligate să adopte și să implementeze o serie de măsuri în plan legislativ și instituțional pentru prevenirea, combaterea și sancționarea corupției.

ONU a identificat conflictul de interese ca fiind „un indicator, un precursor și un rezultat al corupției, dacă nu este ținut sub control. Există un consens general că evitarea conflictelor de interese este un element critic în combaterea corupției.” (OECD 2003, p. 5) ⁶

Pentru sectorul public, Convenția ONU Împotriva Corupției prevede înființarea și consolidarea sistemelor pentru promovarea transparenței și prevenirea conflictelor de interese (art. 7). De asemenea, documentul prevede și adoptarea măsurilor prin care se solicită demnitarilor să declare, activități, relații de angajare, investiții, bunuri sau cadouri substanțiale ori beneficii, care ar putea genera un conflict de interese în raport cu funcția publică pe care o dețin (art. 8).

Convenția ONU Împotriva Corupției prevede măsuri pentru evitarea conflictelor de interese care pot lua naștere din practica “ușilor turnante” (din engleză: revolving doors).

Referitor mediul privat, Convenția enumeră prevenirea conflictelor de interese printre măsurile esențiale care, odată aplicate, contribuie la reducerea corupției, creșterea responsabilității și a standardelor de audit în afaceri, dar și la evitarea sancțiunilor asociate lipsei de conformitate (art. 12)

De asemenea, Convenția ONU prevede măsuri pentru evitarea conflictelor de interese care pot lua naștere din ceea ce este cunoscut în limba engleză sub termenul de „revolving door politics” (politica ușilor turnante). Conceptul se referă la situațiile în care foști demnitari devin activi în sectorul privat după ce au ocupat funcții publice și își folosesc influența dobândită în perioada mandatului pentru a obține avantaje neechitabile din partea aparatului administrativ sau legislativ.

Pentru evitarea unor astfel de situații, Convenția ONU Împotriva Corupției stipulează “impunerea unor restricții pentru o perioadă rezonabilă de timp, în ceea ce privește angajarea sau tipul de activități pe care foștii demnitari le pot derula în sectorul privat după încheierea mandatului. De regulă, astfel de restricții sunt legate direct de activități care au legătură cu funcțiile deținute sau supervizate de respectivii demnitari în timpul mandatului lor” (art. 12).

Conflicte de interese și incompatibilități

Tratatul de la Lisabona instituie prin dispozițiile sale o serie de interdicții în sarcina unor funcționari de rang înalt, care constituie în cele din urmă reglementări de bază pentru evitarea oricăror conflicte de interese și a incompatibilităților, și a căror nerespectare poate conduce la destituirea din funcție.

Astfel, potrivit art. 17 din TUE consolidat, Comisia își exercită responsabilitățile în deplină independență. Membrii Comisiei nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea niciunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție. Aceștia se abțin de la orice act incompatibil cu funcțiile lor sau cu îndeplinirea sarcinilor lor.

În completarea acestuia, art. 245 din Tratatul privind Funcționarea uniunii Europene prevede că membrii Comisiei se abțin de la orice act incompatibil cu natura funcțiilor lor, iar statele membre respectă independența acestora și nu încearcă să îi influențeze în îndeplinirea sarcinilor lor.

Pe durata mandatului lor, membrii Comisiei nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte, pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje. În cazul nerespectării acestor obligații, Curtea de Justiție, sesizată de Consiliu, hotărând cu majoritate simplă, sau de Comisie, poate hotărî, după caz, destituirea persoanei în cauză sau decăderea din dreptul la pensie ori la alte avantaje echivalente.

Totodată, potrivit art. 228 din același tratat, Ombudsmanul își exercită funcțiile în deplină independență. În îndeplinirea îndatoririlor sale, acesta nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni din partea vreunui guvern, instituție, organ, oficiu sau agenție. Pe durata exercitării funcțiilor sale, Ombudsmanul nu poate exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. Acesta poate fi destituit de Curtea de Justiție, la plângerea Parlamentului European, în cazul în care nu mai îndeplinește condițiile necesare exercitării funcțiilor sale sau a comis o abatere gravă

Membrii Curții de Conturi¹ trebuie să prezinte toate garanțiile de independență. În îndeplinirea îndatoririlor lor, membrii Curții de Conturi nu solicită și nici nu acceptă instrucțiuni de la nici un guvern și de la nici un alt organism. Aceștia se abțin de la orice act incompatibil cu funcțiile lor. Pe durata mandatului lor, membrii Curții de Conturi nu pot exercita nici o altă activitate profesională, remunerată sau nu. La instalarea în funcție, aceștia se angajează solemn să respecte,

pe durata mandatului și după încetarea acestuia, obligațiile impuse de mandat și, în special, obligația de onestitate și prudență în a accepta, după încheierea mandatului, anumite funcții sau avantaje.

Funcțiile membrilor Curții de Conturi pot încetea în mod individual prin destituire, declarată de Curtea de Justiție Membrii Curții de Conturi în care Curtea de Justiție constată, la cererea Curții de Conturi, că au încetat să corespundă condițiilor cerute sau să îndeplinească obligațiile care decurg din funcția lor.

Banca Europeană de Investițiiⁱⁱ este administrată și condusăⁱⁱⁱ de un Consiliu al guvernatorilor, un Consiliu de administrație și un Comitet de direcție. Consiliul guvernatorilor stabilește^{iv} eventualele incompatibilități ale membrilor Consiliului de administrație cu funcțiile de administrator și de supleant, precum și incompatibilitățile cu funcțiile membrilor Comitetului de direcție.

În ceea ce privește judecătorii^v Curții de Justiție a Uniunii Europene, aceștia nu pot exercita nici o funcție politică sau administrativă, nici o activitate profesională, fie că este sau nu remunerată, în afara cazului în care Consiliul, hotărând cu majoritate simplă, acordă o derogare cu titlu excepțional.

La instalarea în funcție, judecătorii își iau angajamentul solemn de a respecta, pe durata funcției lor și după încetarea acesteia, obligațiile care decurg din această funcție, în special îndatoririle de a da dovadă de onestitate și de discreție în acceptarea anumitor poziții sau avantaje, după încetarea funcției lor.

Prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor europene

Una dintre măsurile prevăzute în SNA care trebuie aplicată în vederea remedierii vulnerabilităților specifice instituțiilor publice este “implementarea Codului de conduită pentru evitarea situațiilor de incompatibilitate și conflict de interese de către personalul implicat în gestionarea programelor finanțate din fonduri comunitare nerambursabile post aderare”.

La nivelul legislației naționale, regulile în materia conflictului de interese în obținerea și utilizarea fondurilor europene sunt cuprinse în Ordonanța de urgență nr. 66 / 2011.

Reguli în materia conflictului de interese⁷ - fonduri europene

Art. 10. (1) Persoanele fizice sau juridice care participă direct în procesul de verificare/evaluare a cererilor de finanțare nu pot fi solicitanți și/sau nu pot acorda servicii de consultanță unui solicitant.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu excluderea solicitantului din procedura de selecție.

(3) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare care a fost încheiat/emisă cu încălcarea prevederilor alin. (1).

(4) În cazul în care autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene solicită

completări ale documentației depuse în vederea verificării/evaluării, această activitate nu are caracter de consultanță.

Art. 11. (1) Nu au dreptul să fie implicați în procesul de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare sau a programelor în cadrul unei proceduri de selecție următoarele persoane:

a) cele care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți sau care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere ori de supervizare a unuia dintre solicitanți;

b) soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv cu persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți ori care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre solicitanți;

c) cele despre care se constată că pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea pe parcursul procesului de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și persoanelor implicate în procesul de verificare/aprobare/plată a cererilor de rambursare/plată prezentate de beneficiari.

(3) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu excluderea solicitantului din procedura de selecție.

(4) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare încheiat/emise cu încălcarea prevederilor alin. (1).

(5) Încălcarea prevederilor alin. (2) se sancționează cu deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora.

Art. 12. (1) Persoanele care participă direct la procedura de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare sau a programelor în cadrul unei proceduri de selecție, precum și cele implicate în procesul de verificare/aprobare/plată a cererilor de rambursare/plată prezentate de beneficiari sunt obligate să depună o declarație pe propria răspundere din care să rezulte că nu se află în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 10 și 11.

(2) În situația în care, în cursul procedurii de verificare/evaluare/aprobare, aceste persoane descoperă sau constată o legătură de natura celor menționate la art. 10 și 11, acestea sunt obligate să o semnaleze și să înceteze de îndată să participe la procedura de verificare, evaluare sau aprobare.

Art. 13. (1) Beneficiarii persoane fizice/juridice de drept privat nu au dreptul de a angaja persoane fizice sau juridice care au fost implicate în procesul de verificare/evaluare a cererilor de finanțare în cadrul procedurii de selecție pe parcursul unei perioade de cel puțin 12 luni de la semnarea contractului de finanțare.

(2) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului de finanțare care a fost încheiat, în cazul încălcării prevederilor alin. (1).

Art. 14. (1) Pe parcursul aplicării procedurii de achiziție, beneficiarii persoane fizice/juridice de drept privat au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese, și anume a situației în care există legături între structurile acționariatului beneficiarului și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau în care ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora.

Art. 15. (1) La depunerea ofertei în cadrul unei proceduri de achiziții, ofertantul este obligat să depună o declarație conform căreia nu se află în conflict de interese, așa cum este acesta definit la art. 14.

(2) Dacă apare o situație de conflict de interese pe perioada derulării procedurii de achiziție, ofertantul are obligația să notifice în scris, de îndată, entitatea care a organizat această procedură și să ia măsuri pentru înlăturarea situației respective.

Art. 16. Dispozițiile prezentei secțiuni se completează corespunzător cu prevederile legislației naționale referitoare la conflictul de interese.

Reguli de evitare a conflictului de interese în achizițiile publice

Ordonanță de urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică dedică un întreg capitol regulilor de evitare a conflictului de interese. Enumerăm cele mai importante prevederi, fără a relua articolele similare din OUG 66/2011 cu privire la persoanele care nu au dreptul să fie implicate în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor / ofertelor.

Art. 66. - Pe parcursul aplicării procedurii de atribuire, autoritatea contractantă are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese și / sau manifestarea concurenței neloiale.

Art. 67. - Persoana fizică sau juridică care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

Art. 68. - Persoanele fizice sau juridice care participă direct în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor nu au dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire.

Un capitol similar este inclus și în proiectul Legii achizițiilor publice, document aprobat de Guvern la sfârșitul lunii octombrie și care urmează să fie dezbătut și adoptat de Parlament. În documentul respectiv se precizează faptul că:

“pe parcursul aplicării procedurii de atribuire, autoritatea contractantă are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a preveni, identifica și remedia situațiile de conflict de interese, în scopul evitării denaturării concurenței și al asigurării tratamentului egal pentru toți operatorii economici”.

Raportul UE Anticorupție

- ce arată raportul despre conflictele de interese -

Raportul anticorupție al Uniunii Europene ⁸ publicat de Comisia Europeană în 2014 arată că nu există o practică unitară la nivelul Uniunii cu privire la regulamentele și sancțiunile aplicabile conflictelor de interese. România se numără printre statele care dispun de legislație specifică și au agenții specializate cu atribuții de control. Din document reiese însă că la nivelul statelor UE “verificările pe fond există deseori doar pe hârtie, limitându-se, în general, la controale administrative, iar capacitatea și instrumentele de monitorizare necesare pentru a efectua verificări substanțiale sunt adesea insuficiente”. Controlul este efectuat prin diverse mijloace:

- agenții independente care monitorizează conflictele de interese, însă de regulă acestea nu au capacitatea de a acoperi întregul teritoriu național
- comisii de etică responsabile de aceste verificări care raportează Parlamentului;
- comisie parlamentară sau o comisie însărcinată cu verificarea conflictelor de interese și a declarațiilor de avere, în cazul parlamentarilor.

Anexa pentru România a raportului anticorupție ⁹ aduce în discuție conflictele de interese în raport cu gestionarea banilor publici, inclusiv a fondurilor europene: “conflictele de interese și favoritismul par a fi printre problemele recurente legate de alocarea și cheltuirea fondurilor publice (inclusiv a fondurilor UE) atât la nivel central, cât și la nivel local, în timp ce mecanismele actuale de prevenire și control sunt dificil de pus în aplicare sau sunt insuficient de disuasive. Rata detectării și a notificării conflictelor de interese de către autoritățile responsabile de achizițiile publice pare destul de scăzută în comparație cu amploarea riscurilor reale legate de acest aspect, după cum reiese din constatările ANI.”

Printre recomandările pentru România, formulate în cadrul raportului, se numără:

- punerea în aplicare a unor coduri de conduită cuprinzătoare pentru funcționarii aleși
- asigurarea unor instrumente în materie de responsabilitate și a unor sancțiuni disuasive corespunzătoare pentru practicile de corupție, conflictele de interese și situațiile de incompatibilitate
- luarea în considerare a elaborării unor coduri etice pentru partidele politice sau a instituirii unor pacte de etică între partide, pentru a promova standarde înalte de integritate
- asigurarea unei monitorizări sistematice și a transparenței executării contractelor publice de mare anvergură, inclusiv a proiectelor finanțate de UE
- dezvoltarea unui sistem mai eficace care să permită detectarea timpurie, remedierea și sancționarea efectivă a conflictelor de interese în domeniul achizițiilor publice.
- punerea în aplicare eficientă a unor norme clare privind practicile „ușilor turnante” în domeniul achizițiilor publice și sensibilizarea cu privire la riscurile pe care le implică astfel de practici.

Codul European de Conduită pentru Parteneriat

Relația dintre autorități și actori neguvernamentali este un aspect esențial în gestionarea fondurilor europene. Comisia Europeană a punctat importanța implicării tuturor părților interesate în administrarea fondurilor europene prin adoptarea Codului de conduită privind Principiul Parteneriatului, la începutul perioadei de finanțare 2014-2020.¹⁰

În acest context, termenul de parteneri include: autoritățile regionale, locale, urbane și alte autorități publice, partenerii economici și sociali, precum și organisme care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale responsabile pentru promovarea incluziunii sociale, a egalității de șanse și a nediscriminării. (Art. 3, 4)

Codul de conduită întărește rolul partenerilor și stabilește „un set de standarde comune pentru a îmbunătăți consultarea, participarea și dialogul cu partenerii în etapele de planificare, implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor finanțate prin Fondurile Europene Structurale și de Investiții” (pagina de internet a Comisiei Europene, publicat 07.01.2014).¹¹

Adoptarea acestui Cod de conduită de către Comisia Europeană este corelată cu Regulamentul 1303/2013 privind stabilirea unor dispoziții comune privind fondurile europene structurale și de investiții.¹² Prin acest regulament, Comisia Europeană este împuternicită să adopte un regulament delegat pentru a oferi un Cod european de conduită privind parteneriatul.

Codul de conduită stabilește „principalele obiective și bunele practici în cazurile în care autoritatea de management implică partenerii relevanți în pregătirea cererilor de propuneri.” De asemenea, documentul indică “bunele practici pentru evitarea conflictelor de interese în cazurile în care există posibilitatea ca partenerii să fie totodată potențiali beneficiari”. Regăsim în regulamentul și specificații privind implicarea partenerilor relevanți în pregătirea rapoartelor de progres și în monitorizarea și evaluarea programelor (art.5, lit. d).

Pentru a implementa principiul parteneriatului, statele membre sunt nevoite să ia măsurile necesare, astfel încât să îndeplinească o serie de condiții:

- să se asigure că partenerii selectați sunt reprezentativi pentru părțile interesate, iar procedura de selecție este transparentă;
- să pună la dispoziția partenerilor suficiente informații și timp pentru a asigura un proces de consultare real;
- să se asigure că partenerii sunt implicați în mod efectiv în toate etapele administrării fondurilor europene (pregătire, implementare, monitorizare și evaluare a programelor)
- să susțină consolidarea capacității partenerilor pentru o mai bună participare în procesul de consultare;
- să creeze cadrele necesare pentru schimb de expertiză, experiențe și bune practici între parteneri. (pagina de internet a Comisiei Europene, publicat 07.01.2014)¹³

Codul de conduită cuprinde o serie de prevederi pentru asigurarea transparenței și evitarea conflictelor de interese. Astfel, comitetele de monitorizare trebuie aibă un regulament de procedură în care să includă dispoziții privind evitarea conflictului de interese pentru partenerii implicați în activitatea de monitorizare/ evaluare și în cererile de propuneri de proiecte(art. 11, lit. f). De asemenea, statelor membre le revine obligația de a se asigura că partenerii implicați în pregătirea cererilor de propuneri cunosc obligațiile care le revin cu privire la conflictele de interese (art. 12).

În contextul prevenirii conflictelor de interese este subliniat și rolul agențiilor de management, care trebuie să adopte măsuri eficiente, astfel încât partenerii implicați în pregătirea cererilor de propuneri / evaluare să se găsească în astfel de situații (art.13).

Pactele de Integritate, un instrument dezvoltat de Transparency International pentru prevenirea corupției în contractele publice, creează soluții pentru prevenirea conflictelor de interese în gestionarea fondurilor europene. Pactele de Integritate sunt un acord între autoritatea publică contractantă și companiile care participă la licitație, prin care părțile se angajează să nu ia mită, să nu formeze carteluri, să nu se implice în activități de șanta sau alte practici corupte. Pentru a asigura punere în aplicare a acordului și respectarea acestuia, Pactele de Integritate Include un sistem de monitorizare, coordonat de organizațiile societății civile. (Transparency International, What are integrity pacts?)

REFERINȚE

- ¹ Codul Penal, Art. 301
 - ² Transparency International. Ce este conflictul de interese? Autor: Craig Fagan. 2009. <http://blog.transparency.org/2009/07/27/what-is-a-%E2%80%98conflict-of-interest%E2%80%99/>
 - ³ Transparency International. Indicele de Percepție a Corupției 2003. Informație citată în: Parlamentul European. Library Briefing, Conflicturile de interese în administrația publică. 2013. <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201302/20130221ATT61562/20130221ATT61562EN.pdf>
 - ⁴ OECD. Managing Conflict of Interest in the Public Service – OECD Guidelines and Overview. 2003. <http://www.oecd.org/governance/ethics/48994419.pdf#page=57>
 - ⁵ United Nations Office on Drugs and Crime. United Nations Convention Against Corruption. 2004.
 - ⁶ OECD. Managing Conflict of Interest – Frameworks, Tools and Instruments for Preventing, Detecting and Managing Conflict of Interest, p. 5. 2007.
 - ⁷ Ordonanța de urgență nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora
 - ⁸ Comisia Europeană. Raportul Comisiei Europene către Consiliul și Parlamentul European, Raportul Anticorupție al UE. 2014. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_en.pdf
 - ⁹ Comisia Europeană. Raportul Comisiei Europene către Consiliul și Parlamentul European , Anexă la Raportul anticorupție al UE. 2014. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_romania_chapter_ro.pdf
 - ¹⁰ Regulamentul delegat (UE) 240/2014 al Comisiei din 7 ianuarie 2014 privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene.
 - ¹¹ Comisia Europeană, website. „Structural and investment funds: Commission boosts partners’ role in planning and spending”, 07.01.2014. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2019&furtherNews=yes>
 - ¹² Regulamentul 1303/2013 al Parlamentului European și Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.
 - ¹³ Comisia Europeană, website. „Structural and investment funds: Commission boosts partners’ role in planning and spending”, 07.01.2014. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2019&furtherNews=yes>
- Note pentru articolul “Conflicte de interese și incompatibilități”*
- ⁱ Articolul 286 din tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, ex-articolul 247 TCE
 - ⁱⁱ Potrivit Protocolului (nr. 5) al Tratatului de la Lisabona, Privind Statutul Băncii Europene de Investiții
 - ⁱⁱⁱ Articoul 6, din Protocolul nr. 5
 - ^{iv} Articolele 9 și 11 din Protocolul nr. 5
 - ^v Potrivit art. 4 din Protocolul (nr. 3) la Tratatul de la Lisabona, privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene

TRANSPARENCY INFO Nr 18 / 2015

Autori : Iulia Coșpănar , Wendla Beyer , Georgeta Filip

Redactare & Design : Wendla Beyer

Fotografii pixbay.com

Proiect co-finanțat de Uniunea Europeană prin Programul specific "Prevenirea și Combaterea Infraționalității". Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Transparency International România
Nicolae Bălcescu 21, 010044 București România
telefon +4 031 6606 000 / fax +4 031 6606 006
office@transparency.org.ro / www.transparency.org.ro